

ידי שני

פעם שער צייטונג

דיוענס בלאט ערשיינט דריימאל וואכנטליך...

אויף דעזע צייטונג קאנטאן יעדע מאן פארגעסן...

Nr. 153. פֿינפֿעהנטער יאָרהונדערט. פֿעסט. מאָנטאָג ב' טבת ה'תרמ"ד. Pest, den 31. Dezember 1883.

אירשפּרונג דעם 'בלוט-בלבלום'.

אין לידען אינער בערלינגער אנווערן-טעטש-שטאדט האָללאַנדס, וואָרדע דעזער טאנע אין געלערטע קאָנינגס אַבערהאַלטען און יעל-כעס אויך דאָ געגען דאָ יודען זיט אַהרהונדערטען אַימטער אונד אַימטער נײַערדיגס אײַנשױבעדע בלוט-געשוילדיגער צור שפּראַכע קאַם - הערד דאָ אַר ט פּראַפּעסאָר דער העברעאישען שפּראַכע אונד ייִדישען אַלטערסחומע און דער אַנווערדעטע צו לייזען העלט אַבער דעזען גע-גענטשאַד אַיינען פּאַרשאַד און דורך זיינען הויפט שטעללען נאָך דאָ ליינען עבען פּאַר אַינס ווען פּאַר גרעסע אַימטערעסע ונד און פּאַרזענדעס גער-נע מיטטוהילען. - הערד פּאַפּעסאָר אַר ט זאַטע אַימטער אַנדערס :

פֿאַר אלעם מיט אַיך פּיערליך עקלערען דאָס אַי אַנען ייִדישען שרופּטרום קיינע אינ-ציען שטעללע פּאַרהאַנדען דאָ דאָרף דיטען זאַלטע דאָס דאָ יודען צו דען מעות' ברויסענ-בלוט בענאָהילען און זאַנע אַיך קוין יענען פּער-כען גענענאָבער, וועלכע עטוואַ וואַ זיט אַרע-האַלינג דאָס גענענטהיל בערויפטען! אַינס זאָ עטוועלעהאַטער מיט עס יעדאָך ערשיינען וואָ דען דאָ בלוט-געשוילדיגס טראַפּעצעס ערהאַבען יעד-דען קאָנינגע! עבענען ערטוועלעהאַטע (אַשרײַב-אויט אַבער דער אױטשפּוּנג' דעזער בלוט-כע-שולדיגונג! אַך לייבע יעדאָך דאָס העטוועלעהאַטע דעזער אַימטערקליבען ערשיינג און דער גע-שיכטע דער עטוועקעלינג דעם ברויסענטרום צו-פֿירען -

עס איזט נעמליך איינע געשיכטליכע פּראַט-זאכע און אין דען ערשטען אַהרהונדערטען יאָר-שיפּטונג דער ברויסענען ערלינג' ווערד נאָר-הויכע ברויסענען נאָמעס פּערזענליכע פּאַר דאָ 'מעות' האַטטען, אַ אַינס 'טען אַהרהונדערט האַבען דאָ ברויסענען זאָנאָר דאָ סטאַנאָע אונד דערין ברויס-הילינג געהאַלטען און דאָס ערענגונג דעם ברויס-טענטרום פּאַר יודענטרום דאָ נאָך אונד נאָר-אויס פּערלויפע פּאַר אַהרהונדערטען גענעליך הויכ-געפּוהרט אַימטערען קאָנינגע נאָך דער ערפּאַנען טרענגונג נאָם עס זעהר צעהלריכע ברויסענען דאָ און געוויסען פּאַר אַי ווישען ברויסע אונד ווישען שווערסטען דאָ קורצעמוסטע ווערעהאַלט איהרע וואַפען געגען דען ייִדישען הילגעהיטער דאָ טען אונד ערהאַבצווערען זוכען דאָמיט דאָ ברויסענען ענדלך דאָ פּאַר דער ייִדישען סטאַ-נאָע פּערנע בלייבען מאַנען! זאָ עקסטרירען נאָך זוכע פּערזענליכע ברויסענען קורצע-פּראַטען דאָס דאָ ברויסענען ניכט בראַם דעם נאָמעס אַנט-דער יודען ביוואָהנען זאָנערען אויך דערען פּאַסט-טאנע דערען שבת, נײַ-זאָהרס, פּסט-אינר לויב-הויטענעפּעס האַלטען! אויך מערד דאָס ברויסענען-ווישענען דאָס יעדער אַיך סטאַנאָע גע-לייסטע ווערדען וויל ער האַמאָס מעהר הילינג-קייט בענטשט אַלס וועגן ער אין איינער קורצע אַבעלענט ווערד!

דעזע ווערענען רוהרען אַינס דעם איהרע 386 דער, אַ וועלכע ציט דער ערוועהנטע קור-כענפֿירט אַלס ביישאַף פּאַר אַנטאַכען (מאַרנענ-לאַנד) לעבעט - אונד דעזע אַהענגליכקייט דער ברויסענען און דאָס יודענטרום ווערעט אויך שפע-טער נאָך לאַנגע פּאַרס, אויף פּערשיעדענען, ס-...

פֿערישע צייטונגען נײַאיינקויפטען.

דאָס אַבער-הויז אונד דאָ מיטשעהען, דאָ פּאַליטישען בערסטער מעלדען! בעקאָנטליך בענטשען דער בראַך, נראָ אונד פֿירט דאָס רעכט, אַינס אַבער-הויז אַלס מיטגלעד מיט, זויטן אונד 'שיפּטע' צו ערשיינען דאָך מיט יעדער אַינ-ציעלע דעזער מאַנאָטען פּאַרזעט צו דעזעס ציעלע אַיך זאָנענאָנטעס קאָנינגליכע אַינבע-רויפּונגס-שריבען ערהאַלטען, דאָ נון אַינס מאַנאָטע יענער דאָס געזעטן אַבער דאָ מיטשעהען צווישען יודען אונד ברויסענען נײַערדיגס צו פּערהאַנדלונג געהאַנגען זאָל, זאָ האַבען צעהלריכע מאַנאָטען אַינס לאַנדען דענען עס ביזער נע אַיננעפּאַללען פּרעזידענטען דעם אַבער-הויזען עטוועב-גערב-טעט דאָמיט דעזער פּאַר דאָס ערפּאַרדערליכען קאָנינגליכען אַינבערויפּונגס-שריבען ערוורוקען דער פּרעזידענט צאנערטע קיינען אַיננעבליק דעזעס וואַנישע דער פּערשיעדענען מאַנאָטען געגען צו לייסטען דאָ בענענגען דאָס ניר אַינען ציעלע, כע-קאָנטרול וויל דאָ רעניערונג דעסמאָל זעמטליכע אַבערזעשענע דעם לאַנדעס צו סטרוילעהאטע און דען אַבער-הויז זענענען אַינבערויפּען דאָמיט זאָ פּאַר דאָס מיטשעהען געזעטען דאָ מאַרטישע ער-האַלטען, אַינס דעזעס גרונדע רוסטען זיך אַבער דען דאָס מאַנאָטען עס קאָמפּע אונד זאָללען דעסמאָל פּאַללעעהלונג אַינס אַבערהויזע ערשיינען אַינס פּאַר דאָ בענענגען דעם געזעס צאנערטע אַינע מאַרטישע ציאַמטצוברינגען, זאָללעט דעם וואָהל דען הערען מאַנאָטען גענענען ווערד הערד פּאַר טיפּאָ אַיך געזעטען בענענלך דער קענפּטיגען ציאַמט-געזענענע דעם אַבערהויזעס פּאַרזענען דאָמיט ניכט זאָלעט מאַנאָטען, זויטן אונד שטיממען האַבן זאָללען וועלכע ניר דאָן אַינס אַבער-הויזע ערשיינען וועגן דאָ דאָ ליינע האַבען אַרענגע אַיך איהנען מיטזענענען געזעטען צו פּאַללע צו ביינען.

דאָס אַינס נעמליך דאָ אַסטער-פּעסט אַם 14. יאָרען ניסן נעפּירט, אַינס יעדאָך דאָ שיי-זונג דער ברויסענען פּאַר דעם יודענטרום מיט מעהר ערפּאַרדערליכען ערשטען ברויסענען דאָ ביישאַף דאָ אַסטער-פּעסט ניכט מעהר אַם 14. ניסן זאָנ-דערין אַסטער און אַינעם זאָנענאָע צו פּיערד דער ניכט נאָך דעם ייִדישען אַרען נאָך דעם אַרטישען קאַלענדער פּעסטגעשעלעס אַרענגע - דאָ ביישאַפּע בעפּאַהלען זאָנאָן איהרען בלייבענען: קוין אַיננעווערטעס נראַט' פּאַר דען יודען אַנענער-אונד זיך פּאַר דען נאָמעס אַרטישען דער יודען ניכט פּיערלישען צו אַסטען - עס ערלעגט אַיך קורצע פּאַלענערען באָן: קוין ברויסען גענעטע אַנווער-טעט יענענ-בראָר, יעדער דאָס שטימ דער פּערפּאַלעט דעם באַנען צו ווערד אַינס בערן קור-צע אַינסגעשולדיגטען! דאָ אַיך דעזער דעם ניכט האַרף זאָ עקלערטען דאָ ניכטליכען דאָ אַנונג-ווערען ווען בראַדע (מעות) פּאַר ציבערטיש-טעל, אַיך דעזער פּאַר עס ניסן דעם 'מעות' ליינעט דער אױטשפּוּנג דער בערלינגער אַינ-און יענער צייט הערשטע דאָ מינונג, יעדעס צו-בערימטעל מיטעס מיט קערער בלוט הערענ-טעלעט ווערדען, דאָ נון דאָ 'מעות' אַיך צו-כערימטעל זינען, און יאָר אַ דער פּאַרזעט נאָרע דאָ דעזעלבען מיט קערער-בלוט בער-טעט יעדען!

זאָ ווייט דאָ ניכטליכע אַינספּוּנג דעם דאָקטאָר אַרס, אללעפּאַלס קענען ווער הייע דען אױטשפּוּנג דער בלוטגעשוילדיגונג געגען דאָ ניכט אַינס דעם געגען דאָ יודען אַרטישען אַינס אַינס ברויסענען בעפּאַלקערונג פּאַם יודענטרום דער צו האַלטען דאָ געשיכטע ערדיכטע און דאָ 'מעות' אַיך ציבערטישעל' זינען, אללעס אַיב-נע מאַכט זיך דאָן פּאַר זעלכסט, ווער העטטען אללעפּאַללע דען ברויסענען דער ערשטען אַהרהונג-דערטע איהרע אַהענגליכקייט און דאָס יודענטרום גערנע געשענקט, ווענעטענעס העטטען ווער ניכט נאָך הייעט געגען אַיך, בלוט' אַנעקמפּעסען מיטטען וועלכעס דער גאנצען געבילדעטען וועלט צו שפּאַך גערייכט!

מער אינוואדירט פאן אטשא זיין מיססען וועלכע דער אינוואדירט קושישע נעגיא קאנטע דאך האט זי היינט דא פאליציי נור איינע וואנדער-דען בורישע פערדאסטען וועלכע קיינע פאס אונד קיין וואנדער-בוך האטטע אונד אויך זיינען נעוויסען אים ניכט נעגיא אנגעבען וואללטע מאנליך, דאס אויך דיעזע בייס פערברעטען מיטען האלפטע אונד דאס ער ענדליך דא נאמען זיינע פערברעכע-קאללענען דענן דאך פערדאסטען דירפטע!

(איינ פ ע נ ז א י נ י ר ט ע ר א ב ב י נ ע ר ג ע ש ט א ר ב ע נ) אים גראם-קאנישא ווירד נעמעלדעט דאס דער פענוואנרשע היינע ראבבער פ א ס ס ע ל דיעווען מיטוואך נאכטס נעשטארבען אומ. פאסטע וואר אין איטהאראקסען קיינען אפגעלטע אונטערעכטע ערשטענס וויל ער דעפארט-ראבבער וואר ערשטענס אבער וויל ער זיך אין דען קאפף נע-ועטטע האטטע אללע זיינע רעפארט-פראקטען עפען ווירד דען תלמוד ער רעכטעפערטען.

(ד ע ר ט א נ נ הא מ'ס פ ע ר ד י ע נ ט) אים פאריו ווירד נעמעלדעט: אין נעוויסער האקארט פאסטער דער פראנצויזישען נעווארטשאפט אין טאנען (נאד-אפריקא) ליעס אינע היינע פרויא מיטהאנדעלן, דאס פראנצויזישע רעוועיוונ האט נונטער דיעווען נעוואלטהעטיגען מענישען זיינע אטמעס נעטהאפען.

(ע נ ד ל י ד מ'ס ד א ס ו ו א ה ר ע פ ע ר ד י ע נ ט ז י ע נ ע נ) אים לאנדאן ווירד פערברעכטע דער בערהמעט יודישע מאטע-מאקריקע הערד וועלכעסער, וואר שון פאר פיע-לען אהרען און טאנין ענלאנד זיינען זיינע אים-הען נעלעהווארטען אלגעמיין פארשטעט. טראגט דעם קאנטע ער קיינע שטעלע אלס פראפעסאר אין איינער ענלישען אוניווערסיטעט ערהאלטען, דא ער ענדליך דאך נור - יוד ע וואר, ער ניט נאך אמעריקא, ווא דאך אין דער אוניווערסיטעט צו באל-טראקע אלס פראפעסאר דער מאטעמאטיק מיט גראסע רעפאלגע ווערעטע, היינט אום הערד זיל-וועסערע שון אין בעטאטער מאט אבער אבער-לערוויילע שטעטע מאן זיך אין ענלאנד דעננאך, איינע זא האבענלערטען מאן פערנאלעכעניט אונד איהן צור איסוואנדערונג נאך אמעריקא פער-אלטאטען דאבען, מאן בענאליגע זיך אין דעם נאנגענען פעהלער ווערעד נישט צו מאכען, אונד דיע-וער טאנע ווארדע הערד וועלכעסער צוהינענ-ען, אום איהם אן דער אלט-בערהמעטע אוניווער-סיטעט צו קאפסאר אינע שטעלע אלס פרא-פעסאר דער מאטעמאטיק צו איבערדאנען! דא ענלישען בלעטער דרעקען אהרע פירדע איבער דיעזע טהאט דער רעוועיוונ אים וועלכע נונטער דעם ווארדע פערדעכטע דעם זיינע פערדאקף.

(איינ אנט'ס ע ט י'ש ע'ס ווייה-נאכטס פ ע ס ט) דא ווענער

אלגעמינע צייטונג פערברעכטע: אס אבער דעם 1. ווינהאכטס-פעסטעס קאס איינע נאנעט שאאר זונגער לייטע פערמאנד אונד טאבענד אין אין בעקאנטעס בערדיון, אס אהרער פופטע בע-פאנד זיך דער אנט-פעטישע ווהרער דרי פאטא אונד דער רעוואלוציאנער ארייטער פושאהאניען. זא טראקען פילע אונד מאכטען פורטבארען לערס, אונד אים זיך און אונדערהאלטען בעשיפטונגען נענען דא ווען ערנינגען ענדליך נאכטען זא איינע שטראהמאן הערפאר דער וויא אין פאלישער יודע מיט קאפסאן אונד ספארעק בעקלדיגע וואר, שטעללעך דיעווען איה דען טיש אונד שיקטען איהן אן, דאס וואר ענדליך דען איברען אנטענדיגען נעסטען דען דאך צו פילע. זא פארדערטען דא לייטע אויך זיך אר-דעטלדיגע צו פעהאלטען דאך דיעזע קיינען זיך ווענען דיעזעס פערזויגע אום זא וויטהער דער אונד נעסטען איה אילע אנווענענען נעסטען. יעטצט פארדעמער דא וויטהע אין שקאנ-דאלמאבע אויך דאס לאקאל צו פעהאלטען דיעזע וואללטען אבער דען וויטהע פרינען, אונד דיעפען איהם צו וואס ווילטע דאס וואר שטעללעך ווענען קעכט! וויר ווערדען דור שון זיינען! וויר ווערדען דור וויטהעסוון צו גרנדע ריכטען דער וויטהע שלע לערס, דא הויקעכטע אילטען הער-בייא, דאך שטעלערווילע ווארען דא אנט-פעטיש-שען שקאנדאל-אבער אים דעם לאקאלע פער-שוואנדען אונד זעטענען אהרע זוכענשטייבע אויך דער שטראסע פארט, אינעם זא דען שטראהמאן מיט דעם קאפסאן אונד דעם ספארעק היינער זיך הערשעפפענען. יעטצט ווירד דאס איי-שרייטען דער פאליציי קאנטע דעם שטראסע-שקאנדאל אין ענדע נעמאכט ווערדען, דא פאר-צווא קאנטעריטע אויך דען שטראהמאן, דאמיט דער לערס זיך ניכט אן איינען איינע אן-דען וויטהעסווען ווערעהאלטען קאנען.

(א ו נ ז ע ר ע ע'ס ל'ד ע'ס ע'ן אונד הא ב נ ע ש ט פ ל ט ע'ן יוד ע'ן) בע-קאנטליך אים דער סעקעטאראטע אים הערד זאמען מיטשערוואס דעם איינערען און זיינע אהר-לדיוני ד'ו' צ'י (מאריאזירט פאן ד'ו'ס) דער זאמן שטיענ ארשטאראכטער גלעטען אים היינע-זיינע גלעטען וואר נאך פלעט זיך ווא זיך איינע ארשליכע דייסערעיא איינרעכטען, זא געהאר-טען נאטירליך צו דער היינען איינאמטען אר-שטראקסען נעמינען. איה הערד זיינע דעם איינעם אין דער זיינע דעם האנד מיינע איה פרוסטען אין ענהלים לענטען שפיעלטע טראטען זיינע אהרען שטעללונג דען איטהאראכטען אין ארשטאראקסען קיינען וואר מאן נאטירליך איה דען זיינע מאן דעם פלעטע וואר דען מיטעל דאפאטע ערהעלט מיט רעכט שטאלען ער-וויטהעטע פאר איינען אהרען דאס מאכער איי-נעם יודישען מיליאנערס אין זיינע פאר קירענע נור

ערהעלט ער איינען זאמן אונד ליעס דענעלבען-ט'ו'ס ע'ן - זא זעהט עס אלאז מיט דער גע-זונטסטיכטיקייט אונד דעם רעליגיאזען נעפיה-לע אינווערענע בערלעטען אונד האבנעכטענען ווערען אויס דיעזער הערד העטטע וועניגסטענס דא נאפיהלע זיינע וויקליך פראקטען עלטערן שאפען זאללען! וואס האבט דיעזע עלטערן דאפאן, דאס אהר זאמן וואס ווילע זיך דאך עפאפא-עטרא-נען ווארדע ווענן אהר ע'ן ק'ע ל'ניכט מעהר דעם ווענעטווערע אונדערהאלטען ווארדליך! ווענן הערד הייז בערייטע אללעס נעפיהל פיר דעם ווענעטווער אונד פיר זיינע עלטערן פערלארען דאס דא ווערע עס אס בעסטען, דאס ער דען שווינדעל ניכט וויטער פארשטייבט אונד אויך וועלכטע דא טויפע נעמט אים עס דאך עטואס אונדערקויק-ליכעס נעמט דא עלטערן ווען בליבען אהר קינד יעדאך טויפען לאסענען! מאנליך אונדעם, דאס לוד-וויז הייז וויקליך ד'ו'ד'ר זא דעקטע ווא עשה נעם-ליך, יקרב ימי אבל אבי! ווערדען איינמאל מייען ערשטען ניכט אס לעבען זיך דאן יעדער אן שאן פרייע האנד האבען, אללעס צו טהון, וואס איה אין מייער שטעללונג פיר נישט פנדע זי!

נ ע ש ע פ ט ס ב ע ר י ב ט

נעסטיגע נעשעט פאן 11.11.11 צו ען וואר נעסערן מענטש צו מארקטע ווערענאכטע דער עקערקיי וואר שוואך - מעטער-ענעטער ווארדען נעשעטען. ק א ר ז (נייא) 7.60-7.90 נולד. נ ע ר ס ט ע פוסטער-ווארע - 7.25-7.55 נולד. מאלע. ווארע 7.75-8.50 נולד. ש פ י ר י ט'ס נעשעטארע, אים קליינען 81.25, אים גראסען 30.75 נולד. אלטע מעטערקע 33.75 - 34 נול, אללעס פער 1000 ליער פערענטע. פ ע ס ט ע ר ש לאכט פיע דערמארקט, ביא דער אס 27 ד'ו'ס הייע אין פעטס אונטעראלטענען וואכען. מארקטע ווארדען 1180 שטיק גראס אונד 197 קליינעפיע צו איינרעכטע נענאכטע. זעפאלן ווארדען עקערקיי: 11 שטיק ש פ י ר י ט, פער שטיק פאן 80-150 נולדען - 713 אכטען דאס פארא פאן 160-210 נולד. 215 קויע, דאס פארא 180-250 נולד. 150 מעלקיקויע דאס שטיק פאן 80-170 נולד. 94 שטיק בוספעל, דאס פארא צו 130-210 נולד, 197 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאן 8-30, נול שטיק - שאפע דאס פארא פאן 8-11.50 נול. פיינע פער 100 קלא: אכטען פלייש - 51-57 נולד. קור-פלייש - 49-52 נולד. קאלב-פלייש 75-80 נולד. אונד בוספעל פלייש 46-48 נולד.

קור-זאכעללע פאן 24 דענעמבער.

ק' אה	קאנע	קאנע	קאנע
28 59	1181	1181	1181
126 50	1181	1181	1181
64 50	1181	1181	1181
26 50	1181	1181	1181
40 -	1181	1181	1181
113 10	1181	1181	1181
109 80	1181	1181	1181
125 -	1181	1181	1181

פ'ונט- אונד מעהל-פרייז-זאכעללע.

קאנע	קאנע	קאנע	קאנע
75	75	75	75
76	76	76	76
77	77	77	77
78	78	78	78
79	79	79	79
80	80	80	80
81	81	81	81
82	82	82	82
83	83	83	83
84	84	84	84
85	85	85	85
86	86	86	86
87	87	87	87
88	88	88	88
89	89	89	89
90	90	90	90
91	91	91	91
92	92	92	92
93	93	93	93
94	94	94	94
95	95	95	95
96	96	96	96
97	97	97	97
98	98	98	98
99	99	99	99
100	100	100	100

אונטער דיעזער איבערשריפט ברענגט דער מאניצער אוראלטליש פאלגענדע הויכע ערצעה- לונג: פאר אייניקל יארען וואו גענוג ענדע דעם מאנאטע דעצעמבער דער ווייטער מיט גראסער שטרענגע אונטערשטענדע דער נאך-אסטויסער בראכטע איינע שטארקע קעלטע אונד טרעב דא שניטע-פלאקען פאר זיך הער. אין קליינע מעדיקן אין איינעם דינען אבענוואשענען קליידען, ליע איוויל דורך דא שטראכען דער גראסע שטארט — אין דען פאר קעלטע ערשטארטען הענדען אין פערקען האלטיגער, עס טראט אין איינער ענגען טאכטע אין איינע דער גראסען הויזער אין אונד שטייען קויבער פוף טרעפעס הויז, דארט אונד עס אין אין דאכעקעמעריקען, וועלכעס אין טרו- רגעס בילד דעם עלטערס באט.

וואו, ליעבע מיטער! ברענגע איד דא קער- צען! איינע דעם איינשטענדע מעדיקן וואוון שטעקען וויר זא נור אונזערען שאנען ווערענען הונדע-ליכטער האבען וויר יא פערקויפן מיסטען! דא מיטטער דעם קינדעס איינע בראכטע הויך נאכט אונד פארענען געזענען עקאלטערטע פרויא וויפטע, אונד שפראך: "וויר ענדען אין שייטען האלץ אונד שטעקען יא דארט".

דא אלטע פרויא אנטענס ראוענישטאק האט מיט איינע בעסטערע טאנע געוועהן, וואהלא- בענדען עלטערן ענטשטאטענער האטטע זיך זיך גליקליך פערוואהאטען. אירע נאטען דער פון ווען עלטערן און איינער פראיינע-שטארט און סאלדעס אונד-געשעפט פערערט האטטען, וואו פון דער זוכט ראש זיך צו ווערדען, בעפאלדען נאך דער היפטישטארט געזאגען האטטע דארט אין קויבער צייט אן דער באזע צו נאמעס גערא- נען פערלארען אונד וואו אים דאס דארבער ער- קראנט אונד געשטארבען וועט פרויא אונד דער הען טאכטערבען היפלאן צוויקלאסענער. איד דא ערשטער דער פרויא ראוענישטאק יארען ראש נאכ- איינאנדער געשטארבען אונד דא ערשטארטע רייב- טע פון היי דא שטייען צו דעקען וועלכע דער איינליקליכע וויטוע פיר אירען נאטען צו צאה- לען זיך פערשפייכטע פרויא.

פרווא קא-אלטע ראוענישטאק וואו אין אל- לען וויבליכען אנדארמישען וואהל פערלארען, אונד א פערזוכטע זיך עס זיך אונד איר קינד הויך אירער הענדע פרויס צו ערנערדען אונד דא וועלכע פארענענער מענישען אין אונטער צו נעקטען דאס האטטע זא דען איד אירער ראג צויר אונטער קויבער אונד זא-גען גליקליך פערמיט געבראכט. שאן וואו אירער טאכטער דא

קליינע סאט הילד ע, זא ווייס העראנעוואכ- טען דאס דא מיטטער האפען דורפטע אין אירר באלד איינע שטימע צו פונדען זיך וועלכעס אין בערדעסע אירערע ווערדען וואהלשטאנדעס מיסטען פערקויפט ערדען, אונד דא בייטערע נאכטע הועלט אירען פרוירגען איינע אין דאס ערמליכע וויטוענע-שטייבען.

עס פונד אן דונקל צו ווערדען אונד פרויא ראוענישטאק צינדעט דא הונדע-ליכטער אן. דא פארנעשרעבענען "ברכות" שפרעכענער. אלס זיא דא ווארטע זאמען: וועלכעס וועסט דא עיינער, אונד נאכט קאנע דער וועלט, דער דא אונד אס לעבען אונד אירע-עט וואהלשטען אונד האט אונס געלאנגען לאסען ביזו דיעזער צייט—בראך זיא זא אין בייטערע טהרענען אויס. אירער האנד ציטערטע, אונד נור מיט מוהע קאנטע זיא דאס ליכט געזענען.

וויינע נישט געליכטע מיטער! זאמען מאטהילדע דער אלטע-מיטע נאכט דער אונד- דען פארענענער ביינעשטאנדען אין אירער בייטע- דען נאכט, ווירד איד אונס נישט פערלאסען!" פרויא ראוענישטאק אומארטע אירער טאכ- טער אונד קוסטע זיא. — דא האט ערעט מין קינד זאמען זא נאכט ווירד העלפען וויר וואהלען יעצטע דאס פערטע ליעד ווענען:

זא נאכט איר טאכטערבען ביא דער האנד, אונד אין דעם שטייבען איד אונד אבענענער, זא- גען זיא דאס איראליש, ליער, דאס מיט דען ווארט- טען גענוג: צויערזוכט, הארט מינער הילפע, דורך וואהלען וויר שיינען! (מען צו שיינען.) דא טרוע וואירדע געאפענעט אונד אין גראסער שטארקע, אין איינע עלען געהילטער מאן טראט אין עס וואו דער, הויז-אייגענשטארט.

דא נעקט עס אן לויטע צו (דייע ער), זא דאס אונד דאך גען עס פרויס מיר, פרויא אונד- שטאק, דאס איד זיא ביא זא געטער לוינע טרעפ- פער! דא ווערדען זיא מיר וואהל נישט ווערען פאר- יאטער ערן אונד מיר נליך דא קויטענערע מיט- דע פערלארען! אה, זא ווערט הערר בודענעמאיע, זאמען פרויא ראוענישטאק, אירען נעוואג איינשטער-הענד אונד דעם הויז-אייגענשטארט איינע שמוחה וויר- שיענענער! געבטען זיא געפערליכע פלאקען!

דאנקט דאנקט עס אונד מיר פער זיך אלט הייער אבען, אום מיר לאנגע הייער איינשטארטען, נעבען זיא מיר מין געלד אונד דאן אונד אלעם ווערדען נישט.

...מיטטער הערר בודענעמאיע, צו מינעס גראסען בעדייערן מיט איד ווערדען בייטען, נאך צו הייער!

אין וועגנ געוולד צו האבען, זיא וויסטען דאס איד זעהר קראנק וואו יעצטע נעהט עס נאכט וואו דאנק, בעסטער, ווען איד ערסט ווערדען אריבטיקען קאנען זיא ווערדען איד וואו פרויער פנקסליך דא מעטענע באהאלען."

לארס, לארס, איד מוס מין געלד האבען! באלד נעהט אין ניעס פערטעליאיר אן; זא ווירד עס אימער מעהר, וואס זיא מיר שולדיג זינע, נאך בון איד געקעט דורך אירר בייזען מאכעל. נאכ- הער טראנסע נישט מעהר גענוג, ווען איד נישט בון מאריען מין געלד האבע, שמיסט איד זיא הי- נישט באסטאן!"

דייע ווארטע שפראך דער שטרענגע הויז- אייגענשטארט אונד ענטפערטע זיך אונד גרום. מיטטער, מיטטער, וואס פאנען וויר יעצטע אן? ריעה מאטהילדע וויינענער.

זיא געזאכט מין קינד, דא האט מיר פאר- היי געטראכטעט יעצטע ווילל איד דורך טראכטען!" פרויא ראוענישטאק נאחט איינען שליסעל אויס דער טאשע, שלאס דא שובלאדע איינער קאמטער איד אונד האלטע איינע אלטע, מיט זיא- בער בעשלאגענע, תפלה (בעט-בך) הערבייא- ...וועה ליעבעס קינד זאמען פרויא ראוענישטאק, דאס אונד אין פערעכענעס מינער און רגאס- מיט טערען פון אירר האט זיא מינע נאכט- מיטטער, פון דיעזער מינע מיטטער געהאלטען— דא זעליגע אונד-גראסעמיטער האט בעשטימט דאס וויר דיעזעס געבעטן נעמאלס פעראייסערן, דאס אבער אין איינער צייט דער "ביטערסטען נאכט" דא וועלכע-שלינגען אבענערענט אונד פערקויפט ווערדען דורפען איינע זאלטע צייט אונד יעצטע פיר אונס בעטראכטען!"

מאטהילדע בעטראכטעטע ניינערט דאס אל- טע-טוישליכע ביר, עס וואו איינע נאכט תפלה פיר דאס נאנען אהרן, מיט דייען האלעמאפען, דא אן דען פיר עקען מיט שווערען זיבערבע- שלענען איינשטארט ווארען.

מיט פארן לאזטע פרויא ראוענישטאק האט זיבער פון דעם האלדע אב, אלס דאס אן דער איינען טאפעל אן דען בירדען ענדען געשעהן וואו פער עשיאס קליינערעס הערעס, עס ווארען צווייא צוזאמענענעטע טאפעלן, איינשטען דענען נאך- דענע דוקאסען איינעליכע ווארען.

מיטטער אונד טאכטער ווארען שטארך פאר איבערהאנען. געלאכט זיא נאכט! (דייע דא מיטטער!) זינע הילפע אונד אימער נאכע!"

זיא עצהלען דא דוקאסען עס ווארען פונע- צו שטיק. —

זיא וויר אין קויבער מינען מינען זיא דען וויקליך, דאס זיא איינשטעט פון דיעזען געלערען עט, וואס זיא ווערט געאכטע וואכאל דא געלד אין דער קאנ- צעליא הוינטעליכע ווארען וואו עס הקדוש אונד פיר דען נעכטע אפילו רבי אסור ביהמה עס מוס יא ענד- לוך דען איינער פון בירדען פלעלן איינשטען ענטויע- דער דער פראנעס וואו דעוואונט אונד פארענען וואו ער געוואונען דא הייע עס, דא דא "קאנצעליא דיעס ער- וורקט האט" וואו ער פערלארען, דא מיטטע דער בע- טרעפערער דא וויר זא וואונען מארה ובחיה אונטערען, דעפאלד וויר זיא אונד לוח, דער זינע לעגע דאס דעצענדע איד דאס מארשע אונד רענענע איד דיעזע מיטטע צו דען פערלארענען געלערען. — דא האטען איד מיר: בחיים אונד ווערדען דאס געלד צווענערטען אונד דאביא נישט צו טרוקן? — נישט טרוק דאס קאנן יא איד און יא וואס זאל אונד אונד איד דעם געלד צווענערטען? בחיים אין וואך פראנעס וועט דעם דאס געלד דען נישט, אן דען קאפ צו ווערען? עס אונד יא איינשטען קאנענען, ווען עס איד דער טאשע איינע ווען נישט? — אבער הייעט אונד אין אונטערשטאט. עס אונד בערעס 10 אונד אונד עס קאכטע מיר נאך אונטער קיין בלק" אין דען ווארט."

געלדק קאם אין אונטערשטעטער קליינער ווען מיט איינעס וואונטענען פיינע קאכטער הויט וויא אין אלטער אויף וויינען רויב פון דער האהע בלישעס, שוועלע הערענשטייכעס, זא שטראפען דין אונטער מאן איר דען אונטערשטענען פערטערן. דיעזער בליכע בייס שפאר דעם געריכטהאפעס שטערען, לאו דא הייער

איינשטענענען פראנעס אונד קאכטע זיא דא נא- טען דער בערעפערטערן געפערטען אין ווינעס קליינען נאכט-בויטע.

שא 6.6 ע ל ל ע. אין פריינדער זאמען זא נעמערד
50000 שיק פערשיידענע נאמטונען פערקויפט. אונד צוואר
דייטשאלליגע 2.80 - 3.60 נולד; באמסקער אונד באמסקער
2.60 - 3.30 לול; סער 3.60 - 4.44 נולד. - 77. -
סירקישע מאצעדאנישע אונד באמנישע אונד 44 - 45 נולד. סער
56 סולא. (אללעס פער 2 סערענטע באמטע)

ל א א ס 6.6 ע ל ל ע באמסקער צו 138 - 135 נולד.
ה י י ט ע פער 100 קולא, סראקענע אונדאנישע
אָפּטע-הויטע - קולא צו 110 - 105 נולד. - דעמאקו-
הייטע - קולא 105 - 108 נולדען פער מאר. - ראטהויטע
12.50 - 14. נולדען. קאלב-פעלעע אָהנע קאַפּע 12.75 -
125 נולד; מיט קאַפּען.

ל ע ד ע ר. נעפאקטעס פאנדלענער פאן 24 - 28 ק
172 168 נולד. איינמאל פערזעצע טערענע פאן 10 - 15
קולא 164 - 164 נולד. צוויימאל פערזעצע טערענע פאן 18 - 19
קולא צו 164 - 164 נולד. אונד דריימאל פערזעצע טערענע
קולא 22 168 - 168 נולד. - אָ ב ע ר ל ע ד ע ר:
קול-הויטע נענענעטע 5 - 6 קולא 225 - 245 נול. נעפאקענע
6 - 5 קולא 225 - 215 נולד.

ק א ר 6.6 ע ל ל ע נענענעטע 7 - 6 קולא 375 -
390 נולד. ביינע 12 - 9 קולא 445 - 465 נולד.
ש א א 6.6 ע ל ל ע אין פריינדער זאמען זא נעמערד
נענענעטע שוואך, עס זוארדען 400 סטרעז פערקויפט. אייז
פעלערהאפטע באמסקער איינזערען 60 - 63 נול. אונד בא-
מסקער זאקעל 43 - 44 נולד. (אללעס פער 56 קולא)

ה י י ט ע פער 100 קולא, סראקענע אונדאנישע
פרייטע אונדאנישע. ווייזען 77 - 82 קולא - 19, 10.65 נול
פער מעטערענעט.
ק א ר 7. אונדאנישע 68 - 72 קולא 8.25 - 8.45 נולד;
פער סטרא.

נ ע ר א ס ע סלאוואנישע 60 - 64 קולא 8.60 -
11. נולדען.
ה א ס ע ר אונדאנישע 7.25 - 7.35 נולדען פער
מעטערענעטער.
ק א ר 7. 6.80 - 7. נולדען -
ווייזע צו נעמ ע ל ל ע 19.75 - 20.75 נולד
ני 1: 19.25 - 19.75 נולד. נומי 2: 17.25 - 18.25 נולדען.
3: 16.50 - 17.50 נולד; אללעס פער סטרא.
ק א ר 1: 14.75 - 15.75 נולד. ני 2:
12.25 - 13.25 נולד; פער סטרא.
ש פ י ר א ס 31. - 31.25 נולדען פער 10000
ריסטער-פערענעט.

ר י ב א ל 42.75 - 42.50 נולדען פער 100 קולא.
לאַטאַ-ציעהונג פאַם 29. דעצעמבער 1888.
ווייזען 1 52 62 58 23
נראין 50 66 31 51 7
טעמעשוואר 84 80 31 33 81
פערטאמאריטוביע יעראקטער: מאר בריר ריין.

עצן איינפערשטערקט. עס זואר דער אכטע הונד
אבער. אונד דא 45 ליכטער פערביטעמען איינע
נראַטע פעהלעע. אונד אלס זיא אללע פראנצאזישע
דא ערקלאנע דאס אוראלטע לעד, דאס מיט דער
וואַרטעס בענענט: צופרידע, האַרט מינעד
הילפע, דוך וואַללען וויר פרויזען? (מעז צור ישועת)
אונד ווירקליך פראטען דער נראַטעטער אונד דער
מוטטער דא שרעקען אין זיא איינע, זיא נעדאמטע
יענעס אבערס, דא זיא בייא דעמוזלעבן געוואונען
פאן דעם ראָהען הויזאיינעטוהער אונטערבראָכען
וואַרען וואַרדען. אונד דאס איינען נאָטע דיא אונטער-
וואַרטעטע הילפע געוואנדט דורך דא אלטע. תפלה

נעשעפטס ריכט.

פ ע ס ט ע ר פ ר י י ז ע
ק א ר 7.75 7.50 (נייט) נולד.
נ ע ר א ס ע פוּסטער-וואַרע 6.90 - 7.20 נולד. מאלא.
וואַרע 7.75 8.50 נולד.
ק א ר 7. 6.65 נולד.
ה א ס ע ר (נייט) 7.20 - 6.90 נולד.
ר ע ס ס פער איינפערשטענע 1884 צו 14.25
14.75 נולד.
מעהלר פרייזע (פער 100 קולאראס) זאמט
זאק, פרייזע אב פסט 1: 0 ני 19: 0 נולד. - קר. ני 1:
18 נולד. 40 קר, ני 2: 17: 20 נולד. 30 קר, ני 3: 17: 17 נולד.
קר. ני 4: 16: 14 נולד. - קר. ני 5: 15: 15 נולד; 20 קר, ני 6:
14 נולד. 30 קר. ני 7: 14: 14 נולד; 20 קר. ני 8: 12: 12 נולד;
40 קר. ני 9: 11: 11 נולד. - קר. ני 10: 8: 18; 8 נולד; 60 קר
פיינע קליינע 4.60 נולד. נאָכע קליינע 4.80 נולד.

ה י י ט ע פער 100 קולא, סראקענע אונדאנישע 9.50 -
11 נול. לינע 12 - 20 נול. פיאָלען נאָכע ווייזע 10.50 - 11 -
נול. צוויינעל-באָדען 14 - 12 נול. ראָהע הויזע 7.50 נול.
הויזע בייזן 11.50 - 12, 12, 12, מאָן ניינע 27 נולד. בלויע
30 - 31 נולד. קיסטעל 20 נולד. האַפּטאָנען נול. ווייזען ק
7.50 - 8 נולד. (אללעס פער קולא)

ק א ר 7. 6.65 נולד.
ש פ י ר א ס 31.25 נולד. אלטע מעטהאָדע 33.80 - 31.75
אללעס פער מעטערענעט.
צווייזען פער 100 קולא, סראקענע אונדאנישע 22.32 -
22.76 נולד.

ווייזע צו נעמ ע ל ל ע 19.75 - 20.75 נולד
ני 1: 19.25 - 19.75 נולד. נומי 2: 17.25 - 18.25 נולדען.
3: 16.50 - 17.50 נולד; אללעס פער סטרא.
ק א ר 1: 14.75 - 15.75 נולד. ני 2:
12.25 - 13.25 נולד; פער סטרא.
ש פ י ר א ס 31. - 31.25 נולדען פער 10000
ריסטער-פערענעט.
ר י ב א ל 42.75 - 42.50 נולדען פער 100 קולא.
לאַטאַ-ציעהונג פאַם 29. דעצעמבער 1888.
ווייזען 1 52 62 58 23
נראין 50 66 31 51 7
טעמעשוואר 84 80 31 33 81
פערטאמאריטוביע יעראקטער: מאר בריר ריין.

אין פריינדער זאמען זא נעמערד
דאס וילבער פאן דער אנדערן מאפעל, אויך דער
באט זוך דעזעלבע ערשיינונג. - הונדערט וואק-
מען; וועלך אין רייכטום פיר דיא ארמען פער-
לאסטענען!
וועהע דא, ליעבע מוטטער! איין עטמעל
כען מיט העברעאישען שריפטציגן! ריעף מא-
טהילדעט -
פרייאַ ראָזענשטאַק נאָהם דאס פערנילבעט
בלעטטבען. "עס איזט יידיש-דייטש (זאמטע זיא)
אך ווילל מינע בריללע אויפגעטען אונד דעהן,
אָב אַך עס לעזען קאָנן!" אונד זיא לאז:

נאָטע האַרט מיט נילקס-גיסערן דורך גע-
זענעט. דא אבער אונזערע ווייזען, איהר אנדענקען
זיא נעזענעט; וואַנען דאס ארדישעס נומ פערנילבעט
איזט, זא ווילל אַך פיר מינע נאָכקאָממען אין סומט-
כען צוויקלענען. מאָנען דיעזע הונדערט דוכאטען,
דא אַך אין דיעזער "תפלה" פערברענג, דען אין
נאָטע נערטאָממען צו איינער קוועללע נייען וואָהל-
שטאנדעס ווערדען. זיאַנען ריכעלסדיג!"

פֿיעלע יארע זנד זיא דעם ערצהאלטען ער-
אייניגסע פערזאנען. אין איינער דער לעבדאפּטעס-
טען שטראסען דער רעזידענץ בעפֿינדעט זיא אין
פֿיעכטשטע לאַדען, איבער יעלבעס אין פֿערניל-
דעטען בוכשטאבנען דיא פֿראַז: "קאראליא ראָזע-
שטאק, ווייזע, זיא לעזען איזט. פֿיעלע פֿאַרנידעטע
דאמען בעפֿינדען זיא אין דעם לאַדען, אום אַהרע
אייניקע פֿיר, דאס בנדאָרשטענע הונדע-
פֿעטע צו מאַכען דען געדענדיגן פֿינדען זיא זא
שאַנע אונד געשטאַפּאַלע שטריקעווען וואַ דאָרט.
פֿרייאַ ראָזענשטאַק האַט דיא הענגע פֿאַרל צו טהון;
צוויא יונגע מעדכען העלפען איהר, דיא קינדען צו
בערדיגען, דא טראט געהילדע ערדן, דיא שאַן
לענגסט פֿעהרראַטעט אונד נילקליבע מוטטער
פֿאַן פֿיער נאָכען איזט.
ליעבע מוטטער! (זאמטע זיא) מאכע דוך
פֿרייאַ אונד קאמטע אים שפּינענעמער. מיט מאַן
אונד דיא קינדער וואָללען דיא הונדע-ליכטער אַנ-
ציענען!"

אך קאָמטע נילדען ליעבעס קינדע זאמטע
פֿרייאַ ראָזענשטאַק. וועינעט מינישען נאָכאָבער בע-
נאָב זיא זיא אַך דאס שפּינענעמער, וועלכעס נאָך
עכט יידישע שטר איינזעכטעט. איינע איבער-
אויס אונגעעהטען איינזעכטעט. וויר האָבען
שאַן אַיף זיא נעוואַרטעט ליעבע מוטטער. (זאמטע)
הערד בירקענשטאַם, מאַטהילדענעס נאָטע דער
אין איינע דער רעסטען שטעלע אלס פֿיאָקרויסט
איינע איינערענליכע שטעלע איינע דאמטע.
אך מיט באַרד אים געשעפט צוויקלענען."

פיר העררן בירקענשטאַם שטאנד אין וילבער.
נער ליכטער בערשע דעזעלבע דער אין דער
פאמיליע ערבליך געוועזען, אונד דען פרייאַ ראָזענ-
שטאק פֿירקענע קויפּט האַטטע פֿיר דיא קנא-
בען פֿרעכטיגע יונגע פאן יאָהרהע וואַרען קער-

קור-זטאבעל לע פאם 29 דעצעמבער.	
קא	קא
23 50	שטאנדינגע לואט צו 21 נולד.
126 50	פריינדער לואט צו 100
64 50	דעמאקו
26 50	ווארשע לואט צו 3
40	ווייזע לואט צו 20
113 10	אונדאנישע פריינדער לואט צו 100 נולד.
109 80	ווייזע לואט צו 100
125	ווייזע לואט צו 100
ווערט-פאפיערע	
119 65	אונדאנישע נאלדענע 75
86 75	דעמאקו צו 40
5 15	אונדאנישע פאפיערע לוינע
100 25	אונדאנישע נאלדענע פאפיערע
28 50	פריינדער נאלדענע פאפיערע
98 75	ווייזע פאפיערע
98 30	ווייזע פאפיערע
97	ווייזע פאפיערע
118	אונדאנישע איינזעכטע פאפיערע
97	ווייזע פאפיערע פאפיערע
101	ווייזע פאפיערע פאפיערע
101 75	ווייזע פאפיערע פאפיערע
91	ווייזע פאפיערע פאפיערע
97	ווייזע פאפיערע פאפיערע
147	ווייזע פאפיערע פאפיערע

פֿרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעל לע.	
קא	קא
8 10 - 7 80	פֿרוכט פֿרייז
7 50 - 7 25	פֿרוכט פֿרייז
7 15 - 6 80	פֿרוכט פֿרייז
6 60 - 6 50	פֿרוכט פֿרייז
6 75 - 6 65	פֿרוכט פֿרייז
6 60 - 6 50	פֿרוכט פֿרייז
10 11	פֿרוכט פֿרייז
6 73	פֿרוכט פֿרייז
7 24	פֿרוכט פֿרייז
וואַס מעהל	
19	וואַס מעהל
18 40	וואַס מעהל
17 80	וואַס מעהל
17	וואַס מעהל
16	וואַס מעהל
15 20	וואַס מעהל
14 30	וואַס מעהל
13 31	וואַס מעהל
12 41	וואַס מעהל
11 00	וואַס מעהל
83 50	וואַס מעהל
31	וואַס מעהל